

SELETUSKIRI

tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu juurde

I. Sissejuhatus

Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu eesmärk on korrastada töötajale tema isikliku sõiduauto töösõitudeks kasutamise eest makstava hüvitise maksuvabastuse reegleid ja suurendada maksuvaba hüvitise piirmäära.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Rahandusministeeriumi maksupoliitika osakonna nõunik Elo Haugas (611 3798, elo.haugas@fin.ee). Eelnõu riigieelarve mõju analüüsi tegid Rahandusministeeriumi fiskaalpoliitika osakonna juhataja asetäitja Sven Kirsipuu (611 3515, sven.kirsipuu@fin.ee) ja sama osakonna peaspetsialist Risto Kaarna (611 3416, risto.kaarna@fin.ee). Õigusliku ekspertiisi eelnõule tegi Rahandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Tiit Rebane (611 3603, tiit.rebane@fin.ee).

Eelnõu näeb ette tulumaksuseaduse 01.09.2013. a jõustunud redaktsiooni (RT I, 02.07.2013, 29) muutmise. Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga, Euroopa Liidu õiguse rakendamisega ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Muudatuste seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthäälte enamus. Seadus on kavandatud jõustuma 1. juulil 2014.

II. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Tulumaksuseaduse **§ 13 lõike 3 punktis 2** tehakse kaks muudatust. Esimese muudatusega kaotatakse võimalus maksta töötajale, ametnikule või juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmele isikliku sõiduauto (s.t sellise sõiduauto, mis ei ole tööandja omandis ega valduses) töösõitudeks kasutamise eest hüvitist ilma sõitude kohta arvestust pidamata.

Kehtiva tulumaksuseaduse ja Vabariigi Valitsuse 14.07.2006. a määruse nr 164 „Teenistus-, töö- või ametiülesannete täitmisel isikliku sõiduauto kasutamise kohta arvestuse pidamise ja hüvitise maksmise kord“ kohaselt on tööandjal võimalik isikliku sõiduautoga tehtud töösõite töötajale tulu- ja sotsiaalmaksuvabalt hüvitada kahel viisil. Juhul, kui töösõitude kohta peetakse arvestust Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud korras, võib maksuvabalt hüvitist maksta kuni 0,3 eurot töösõidu ühe kilomeetri kohta, kuid mitte rohkem kui 256 eurot kuus. Kui töötajale maksab sõiduauto kasutamise eest hüvitist rohkem kui üks tööandja, kehtib 256 eurone piirmäär iga tööandja kohta eraldi.

Kui nõuetekohast arvestust ei peeta, on lubatud maksta arvestuslikku hüvitist maksuvabalt 64 eurot kuus ühe töötaja ja ühe sõiduauto kohta (kui arvestuslikku hüvitist maksab rohkem kui üks tööandja, siis maksustatakse 64 eurot ületav summa töötaja palgatuluna). Eelnõu kohaselt viimatinimetatud võimalust tulevikus enam pole ja auto töösõitudeks kasutamise maksuvabaks hüvitamiseks tuleb igal juhul pidada sõitude kohta arvestust. Praktikas kasutatakse arvestuse pidamiseta makstavat hüvitist sageli maksuvaba palgalisana ja maksuvabastus ilma tegelikku auto kasutust tõendamata ei ole põhjendatud. Arvestuse pidamise vajadus tähendab ettevõtjate jaoks küll mõningast halduskoormuse suurenemist, kuid see on maksuvabastuse sihipärase kasutamise tagamiseks õigustatud. Kui arvestuslikku

hüvitist makstakse üksikute harvade töösõitude kulude katmiseks, ei ole lisanduv koormus ülemäära suur. Samuti tuleb silmas pidada, et arvestuse pidamise reeglid on väga lihtsad – arvestusele ei ole ette nähtud konkreetset vormi ja sisuliselt tähendab see vaid sõidu kuupäeva, eesmärgi ja läbitud kilomeetrite ülesmärkimist (lisaks töötaja nimele ja sõiduki numbrimärgile).

Teise muudatusega suurendatakse sõitude kohta arvestuse pidamise korral makstava hüvitise maksuvabastuse piirmäära, mida ületav summa maksustatakse erisoodustusena. Piirmäär on püsinud muutumatuna alates 2009. aastast (mil see oli 4000 krooni kuus) ja arvestades kütusehindade vahepealset tõusu ei võimalda enam endises mahu töösõitude hüvitamist. Seepärast tõstetakse maksuvabastuse ülempiir 256 eurolt 300 euroni kuus.

III. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata Eesti õigusaktides seni kasutamata ega võõrkeelseid termineid.

IV. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Valdav osa tulumaksuküsimustest on Euroopa Liidus jäetud liikmesriikide pädevusesse, mida tuleb teostada kooskõlas ELi aluslepingutega. Eelnõus käsitletud küsimusi ei reguleeri ükski ELi õigusakt.

VI. Seaduse mõjud

Töötaja isikliku sõiduauto töösõitudeks kasutamise eest makstava arvestusliku hüvitise maksuvabastuse kaotamine toob ettevõtjatele kaasa küll mõningase halduskoormuse suurenemise, kuid see ei ole ebaoproportsionaalselt suur, arvestades vajadust tagada maksuvabastuse sihipärane kasutamine (ainult tõendatud kulude hüvitamine), samuti asjaolu, et arvestuslik hüvitis katab vaid väikesemahuliste ja/või harvade töösõitude kulu ning suuremas mahus tehtavate sõitude puhul tuleb arvestust pidada ka praegu. Nagu juba eespool märgitud, on arvestuse pidamise reeglid lihtsad ja arvestust võib pidada vabas vormis. Muudatusega ei kaasne ka suuremat deklareerimiskoormust, kuna eelmise aasta jooksul makstud hüvitise kohta tuleb tööandjal Maksu- ja Tolliametile 10. aprilliks deklaratsioon esitada nii arvestuse pidamise kui ka selle puudumise korral.

Isikliku sõiduauto kasutamise hüvitamist ilma arvestuseta (sõidupäevikuta) deklareeriti aastatel 2010–2012 keskmiselt 15 miljonit eurot aastas. Sealjuures on seda deklareerinud isikute arv nõrga langustrendiga ning deklareeritud kogusumma on stabiilsel tasemel. Täiendavalt on nende aastate jooksul makstud töötajatele hüvitist üle maksuvaba piirmäära keskmiselt 4 miljonit eurot aastas. Kuna keskmiselt 50% kogu sõiduki hüvitise maksmise deklareerimisest tehakse arvestust pidamata, eeldatakse seda ka erisoodustuse piirmäära ületanud hüvitiste kohta. Seega on ilma arvestuseta sõiduki kasutamise hüvitamise kogusumma aastas ligi 17 miljonit eurot.

Kuna ilma arvestuseta hüvitise maksmist kasutatakse tihti mitte tööalaste sõitude hüvitamiseks, vaid tööjõumaksude optimeerimise eesmärgil, siis on muudatusel eelarve tulusid kasvatav mõju. Tõendamiskohustuse tõttu eeldatakse, et ligikaudu pooltel juhtudel ei

alustata arvestuse pidamist ning senine hüvitis asendatakse samas ulatuses palgaga. Sellega kaasnev täiendav tulumaksu, sotsiaalmaksu ning töötuskindlustusmaksu laekumine on ligikaudu 4 mln eurot aastas.

Isikliku sõiduauto kasutamise hüvitamist arvestuse pidamisega (sõidupäevikuga) deklareeriti aastatel 2010–2012 keskmiselt 15 miljonit eurot aastas, keskmiselt tegi seda 3400 ettevõtet aastas. Nagu eelnevalt kirjeldatud, on maksuvabastuse piirmäära ületanud hüvitiste summa aastas keskmiselt 4 miljonit eurot, millest eelduslikult pool ehk 2 miljonit eurot hüvitatakse arvestuse pidamisega. Erisoodustuse tulu- ja sotsiaalmaks nimetatud summalt on 1,3 miljonit eurot, mis ongi hüvitise maksuvaba piirmäära tõstmise (256-lt 300-le eurole) maksimaalne võimalik negatiivne mõju maksulaekumistele. Tõenäoliselt on mõju mõnevõrra väiksem, kuna osa ettevõtteid võib deklareerida hüvitisi, mis on suuremad kui 300 eurot, ka tulevikus.

Arvestades, et muudatused on kavandatud jõustuma 1. juulil 2014, on võimalik täiendav laekumine 2014. a eelarvesse 1,35 mln eurot.

VI. Rakendusaktid

Seaduse vastuvõtmise korral tuleb muuta kahte tulumaksuseaduse alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse ja rahandusministri määrust, jättes neist välja viited ilma sõitude kohta arvestust pidamata makstavale isikliku sõiduauto töösõitudeks kasutamise hüvitisele:

- 1) Vabariigi Valitsuse 14.07.2006. a. määrus nr 164 „Teenistus-, töö- või ametiülesannete täitmisel isikliku sõiduauto kasutamise kohta arvestuse pidamise ja hüvitise maksmise kord“;
- 2) rahandusministri 29.11.2010. a. määrus nr 60 „Tulumaksuseadusest“, „Sotsiaalmaksuseadusest“, „Kogumispensionide seadusest“ ja „Töötuskindlustuse seadusest“ tulenevate deklaratsioonide ja tõendite vormide kinnitamine” (määrusega kinnitatud deklaratsioonivorm INF 14).

VII. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks ministeeriumidele ja arvamuse avaldamiseks Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Maksumaksjate Liidule, Eesti Tööandjate Keskliidule ja Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile.

VIII. Seaduse jõustumine

Seadus on kavandatud jõustuma 1. juulil 2014, et jätta maksumaksjatele piisavalt aega muutunud õigusnormidega kohanemiseks. Kuivõrd erisoodustuse maksustamisperiood on kalendrikuu, ei põhjusta muudatuste jõustumine aasta keskel rakenduslikke probleeme.

26.11.2013